75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 177. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го ВЕРЕСНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 25, 1968 No. 177. VOL. LXXV.

ФОНД УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРВАРДІ ЗБІЛЬШИВСЯ НА ДАЛЬШИХ ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ ПОЖЕРТВОЮ ВІД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 24 вересня, 1968

В АМЕРИЦІ

ЕҐНЮ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО РЕСПУБЛІКАНЦІ НЕ МАЮТЬ жадного пляну закінчити війну у В'єтнамі. Меріллендський губернатор Спіро Т. Еґню, який є республіканським кандидатом на віце - президента, сказав, що ані він ані Ніксон не мають щоденних інформацій розвідки про це, як розвиваються події у В'єтнамі. Та Еґню повторив давню обіцянку, що ні він, ні Ніксон не можуть тепер виявити всі свої пляни, бо треба залишити головну амуніцію на дальшу частину тиборчої кампанії. Та Еґню пригадував, яку ролю відограв був Ніксон при закінченні війни в Кореї і казав, що Ніксон зможе добитися миру і у В'єтнамській війні. Еґню заявив, що він не позволив би був негритянським демонстрантам заснувати „Міста Воскресіння" на державній площі. Він хвалив поліцію в Шикаґо за її дії під час Демократичної Конвенції.

АМЕРИКАНЦІ ЩЕ І ТЕПЕР ПЕРЕСЕЛЮЮТЬСЯ на захід, як про це свідчить Бюро перепису населення. Число населення Каліфорнії становить тепер 19.2 мільйона, збільшилось від минулого року в тому самому часі на 300,000. Населення Ню Йорку в половині ц. р. становило 18.1 мільйона, збільшившися від минулого року на 100,-000. Бюро перепису населення стверджує надмірно велике збільшення в деяких західніх стейтах в останніх вісьмох роках, від останнього перепису населення. І так Невада збільшила число свого населення на 59 відсотків до 453,000, Арізона на 28 відсотків до 1.6 мільйона, Тексас має 10.9 мільйона і є на четвертому місці щодо величини населення.

РЕСПУБЛІКАНЦІ СПОДІВАЮТЬСЯ ЗДОБУТИ БІЛЬШІСТЬ в Палаті Репрезентантів в 91-му Конґресі, щоб новий президент Ніксон міг легше здійснювати свою програму. Республіканці мають тепер 187 конґресменів, демократи — 245, бо три пости необсаджені. Республіканці сподіваються збільшити число своїх конґресменів на 40-50 становищ, до більшости треба 218-ох голосів. Республіканці сподіваються, що вони матимуть більшість навіть тоді, коли б Палата вибирала президента, бо в Колеґії Електорів не було б потрібної більшости. Республіканські провідники мають більше як 2 мільйони дол. на виборчу кампанію, і вони вирішили з цієї суми призначити більше фондів на кампанію в тих стейтах, де не є певна перемога Ніксона. Республіканці сподіваються відобрати пости конґресменів від демократів в таких стейтах: Іллиной, Півн. Каролайна, Оклагома, Пенсилвенія, Вірджінія, Монтана, Колорадо, Каліфорнія і Вашинґтон.

БІЛЬШЕ ЯК ДВА МІЛЬЙОНИ ДІТЕЙ брали участь в так званому Головному початку в 1967-му році, як про це звітує Уряд економічних можливостей. Головний початок — це програма для дітей у передшкільному віці, в ньому не беруть участи діти, які ходять до окремих кляс т. зв. кіндерґартену. Досвід виявив, що збільшився рівень інтеліґенції тих дітей, які брали участь в Головному початку. Коли ці діти пішли до шкіл, в яких навчалися діти т. зв. середньої кляси, вони продовжували збільшувати свою інтеліґенцію і коли вони вступили до шкіл в міських нетрах, то втрачали свою „вищість" і уподібнювалися з часом до дітей, що були в клясі.

У СВІТІ

АМБАСАДОРИ СССР І ЙОГО 4-ОХ САТЕЛІТІВ ВИЙШЛИ демонстраційно з прийняття, що його влаштував уряд Комуністичного Китаю для вшанування 8-их роковин постання державности Малі. Коли міністер закордонних справ Чу Ен-лай вказав на „співпрацю" ЗСА й СССР: „. . . один з тих партнерів вислав 500.000 війська до В'єтнаму, а другий 650.000 до Чехо - Словаччини . . ." — тоді амбасадори СССР, Сх. Німеччини, Болгарії і Мадярщини покинули залю.

У ФРАНКФУРТІ НАД МАЙНОМ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ДАЛИ на „Книжковому ярмарку" почесну грамоту президентові Сенеґалю Леопольдові Сенджорові за сприяння в тій африканській країні культурі й видавничому рухові. Кілька тисяч студентів влаштували бурхливу демонстрацію протесту, пригадавши, що в столиці Сенеґалю Дакарі військо приборкувало студентські завбрушення, після чого той університет закрито. Німецька поліція розігнала демонстрантів, з яких багатьох побито й арештовано. Арештовано також студента Даніеля Кон Бендіта, так мовити, професійного студентського авантурника, який „вславився" своєю ролею в студентських заворушеннях у Парижі.

39-РІЧНА АНГЛІЙКА ЗУЗАН ҐАРТ ПЕРЕДАЛА листа королеві Єлисаветі разом із залишками малої дівчинки з Біяфри, якій ракета з ніґерського бомбовика, що його Британія доставила була центральному урядові Ніґерії, відірвала голову. Названа англійка таврує постачання Британією зброї Ніґерії.

ФІЛІППІНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ФЕРДИНАНД МАРКОС ЗАПРОСИВ прем'єра Маляйзії Абдуллаха Рахмана, щоб той зустрівся з ним в жовтні ц. р. у Токіо або в Банґкоку в Таї задля переговорення справи конфлікту довкола провінції Сабах в Північному Борнео. Та провінція належить до федеративного зв'язку Маляйзії, але Філіппіни зголосили до неї свою претенсію, орудуючи історичними арґументами. Маляйзія припинила дипломатичні зв'язки з Філіппінами, коли президент Маркос підписав закон, за яким Сабах вважається за частину Філіппін. Обидві сторони шукають порозуміння, бо вони обидві мають спільний антикомуністичний фронт.

З ҐОТЕЛЮ У БУДАПЕШТІ ВИСЕЛИЛИ всіх гостей, примістивши їх в інших ґотелях, бо туди приїздять комуністичні вожаки з різних західніх країн на підготовну конференцію щодо більшого комуністичного збіговища у листопаді цього року у Москві. Тому, що більшість західньо-европейських комуністичних партій рішуче засудили окупацію Чехо - Словаччини, то чехи й деякі західні обсерватори в Празі припускали, що Москва — для протидіяння поганому настроєві — започаткує відкликування з ЧССР своїх військ.

Кардинал Йосиф Сліпий мав за пляном відлетіти з Арґентини до Австралії 23-го вересня

Буенос Айрес. — Після відвідин українців та арґентинських урядових представників у Буенос Айресі і в провінціях Чако, Місіонес та Мендосі, а також українців у Параґваї, Верховний Архиєпископ Української Католицької Церкви у світі Кардинал Йосиф Сліпий мав за пляном відлетіти з Арґентини до Австралії для 23 вересня, через Гонолюлю. У Параґваї був Кардинал Йосиф 18 вересня, де відправив Архиєрейське Богослуження у Кармен дель Парана. У неділю 22 вересня, за пляном, мала відбутись Архиєрейська Служба Божа в Катедрі св. Покрови при вул. Фалькон, потім — зустріч із Філією Українського Католицького Університету, відвідини Товариства „Відродження" і Товариства „Просвіта" — кінцева точка в дуже завантаженій щоденній програмі відвідин Кардинала Йосифа Сліпого в Арґентині, де він був Гостем Уряду. За інформаціями пароха української католицької церкви в Лос Анджелесі, Кардинал Йосиф Сліпий мав би відвідати в дорозі до Австралії ще українську громаду в Лос Анджелесі, в днях від 30 вересня до 3 жовтня.

Американська економіка збільшуватиметься і в 1969-му році

Ню Йорк. — Дванадцять економічних і фінансових провідників, промовляючи на зборах Ради Крайової Промислової Конференції в ґотелі Вальдорф-Асторія, передбачали, що американська економіка в першій половині 1969-го року буде мляво збільшуватися, але в другій половині найближчого року вона буде дуже сильна. Всі особи, які забирали голос в панелі, однозгідно твердили, що не буде економічної знижки в 1969-му році. Найбільший розвиток економіки буде в будівельній і споживчій ділянках. Менший рух буде в оборонному промислі та в приватних бізнесах. Економіст віце - президент Нюйоркської біржі Віліямс С. Фройнд передбачає, що економіка буде швидко збільшуватися в другій половині 1969 року, і крайова продукція становитиме в останній чверті найближчого року 930 більйонів дол. в річному відношенні, а в тому році вона має дійти до 860 більйонів долярів. Видатки на споживчі цілі цього року мають становити 532 більйони, а в 1969-му році 568 більйонів долярів.

Гомфрі обіцяє „діяти" в справі війни; Ніксон називає Гомфрі закоштовним президентом

Толідо, Огайо. — Віце-президент Гомфрі, промовляючи в телевізії до европейських слухачів, заявив, що як він стане президентом ЗСА то зробить „переоцінку цілої ситуації у В'єтнамі" і тоді буде „діяти так, як вимагатиме ситуація". Цим способом Гомфрі старався відсепарувати себе від тієї політики, яку веде президент Джансон в справі В'єтнаму, хоч і не виступав явно проти Джансона, як цього вимагають демократи — прихильники покійного сенатора Роберта Ф. Кеннеді. — Республіканський кандидат Ніксон, промовляючи у Мілвокі, Висконсин, до кількох соток працівників виборчої кампанії, заявив, що ЗСА не можуть дозволити собі мати такого дорогого президента, яким був би віце-президент Гомфрі. Ніксон підрахував всі ті суми, які Гомфрі в роках від 1949-1961 плянував видати із державної скарбниці, і ствердив, що пропозиції Гомфрі були на 100 більйонів дол. більші від тих сум, які схвалював Конґрес. Ніксон говорив про те, що тратять робітники внаслідок інфляції.

Ніксон веде перед у відношенні до Гомфрі 39:31

Ню Йорк. — Аґенція Луїса Гарріса перевела опитування і ствердила, що республіканський кандидат на президента ЗСА Ніксон втішається більшою популярністю як демократ Гомфрі. Ніксон дістав 39 відсотків голосів опитуваних, а Гомфрі 31. Але ці опитування виявили одночасно, що кандидат третій т. зв. незалежної партії Воллес здобуває популярність і то коштом республіканців. Коли б не кандидував Воллес, то Ніксон дістав би тоді 50 відсотків голосів, а Гомфрі — 36. Та все ж таки популярність Ніксона збільшується, в половині червня він мав 36 відсотків голосів опитуваних, а тепер здобув 39 відсотків. Тоді ж Гомфрі мав 43 відсотки, а тепер він дістав тільки 31 відсоток. Популярність Воллеса зросла з 13-ох відсотків в половині червня до 21-го відсотка тепер.

Сенатори гостро критикують Фортаса і Найвищий Суд

Вашинґтон. Деякі сенатори гостро критикували Найвищий Суд ЗСА та суддю цього ж суду Ейба Фортаса, якого президент Джансон найменував на головного суддю Найвищого Суду. Дискусія відбулась у зв'язку з цим, що Сенаторська Правнича Комісія переслала своє рішення, в якому більшістю пропонує затвердити номінацію Фортаса. Дебати в цій справі в повному Сенаті мають відбутися у вівторок або в середу цього тижня. Більшість Правничої Комісії уважає Фортаса за „надзвичайного дуже добре кваліфікованого" на те, щоб зайняти становище головного судді, але три республіканські члени Комісії і один демократ опублікували становище меншости, в якому пишеться, що суддя Фортас приєднався в Найвищому Судді до тих суддів, які „святиню справедливости переміняли святилище злочинів". Суддя Фортаса критикують за те, що він взяв за 16 годинну працю на правничому семінарі 15.000 дол.

„МЕНЕ СУДЯТЬ ЗА ПЕРЕКОНАННЯ" — ЗАЯВИВ У СВОЄМУ ОСТАННЬОМУ СЛОВІ В. ЧОРНОВІЛ

Ню Йорк. — „Не пригадую випадку за останні роки, щоб людину так відтверто судили за переконання" — ствердив упорядник матеріялів „Лихо з розуму" Вячеслав М. Чорновіл у своєму останньому слові під час судового процесу, який відбувся у Львові 15 листопада 1967 року й у висліді якого його засуджено на три роки ув'язнення. Текст цього останнього слова В. Чорновола, поширеного у відписах на Україні, надруковано тепер у вересневій книжці журналу „Сучасність".

„Мушу визнати — казав В. М. Чорновіл, звертаючись до суддів, — що як був я невиправним оптимістом, так ним, мабуть, і помру. З початку я слав у високі інстанції заяви, наївно сподіваючись на якісь позитивні результати. І навіть зовсім не сподіваний результат — тюрма — мене не до кінця розхолодив. — Залишки рожевого оптимізму в мене лишилися ще сьогодні вранці, на початку судового засідання. Дуже вже очевидною здавалася мені моя безневинність. Але поступово в ході судового засідання мій рожевий оптимізм почав переростати в чорний песимізм. Я побачив явну упередженість і зрозумів, що зупинити операцію і довести, що я не верблюд, мені не вдасться. Мої клопотання про виклик свідків та долучення документів відхилили без умотивованих пояснень; мої докази, висловлені на початку судового засідання, залишили без обговорення; суті справи намагалися не торкатися, орудуючи неширокими арсеналом ярличних визначень. (Продовження на стор. 3-ій)

Совєти відкличуть з Чехо-Словаччини 20 дивізій — 8 залишать

Прага. — Офіційно проголошено в Чехо - Словаччині, що Совєтський Союз відкличе з ЧССР своїх 29 дивізій до 28 жовтня ц. р., коли-то Чехо - Словаччина святкуватиме 50-ліття своєї відновленої державности. Ступневий від'їзд совєтських військ буцім-то почнеться в наступному тижні. Однак Совєти рішені 6 - 8 дивізій залишити на чесько - словацькій території на постійне, при чому вони будуть розташовані в трьох обширах над кордоном: Зах. Німеччини, над кордоном Австрії і на Моравах. Залишаться тільки совєтські вояки — польські, мадярські й болгарські війська відійдуть повністю, а східньо - німецькі вже відкликано. Проте між Москвою і Прагою все ще напружений стан. Тому вдруге відкладено термін від'їзду до Москви делеґації, в якій мають взяти участь прем'єр Ольдріх Чернік, перший секретар компартії Алексaндер Дубчек, віце-прем'єр і голова словацької компартії Густав Гусак і інші. Зате виїхав до Москви віце - прем'єр Франтішек Гамуз на засідання т. зв. Комекону, себто комуністичної Ради взаємної економічної допомоги. Проголошення совєтського рішення відкликати 20 дивізій з Чехо - Словаччини прийшло — твердять коментатори — не так з уваги на чехів, як з уваги на інші комуністичні партії, що їх скликано до Будапешту на нараду в справі проєктованого збіговища комуністів у Москві у листопаді цього року. За твердженням західньої преси — самі большевики висловлюються в Будапешті за відсунення терміну московської конференції на пізніше, у зв'язку з теперішнім ворожим становищем всіх західньо - европейських комуністичних партій супроти окупації Чехо - Словаччини.

У Тант зайняв одверто становище комуністів щодо В'єтнаму

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй виступив на пресовій конференції в минулий понеділок 23 ц. м. з суґестією, що коли б появилася на Генеральній Асамблеї ОН резолюція, яка поручала б припинення всіх налетів проти Північного В'єтнаму, то така резолюція напевне була б схвалена більшістю членських держав. У Тант покликався на „загальне почуття в міжнародній спільноті", що припинення всіх налетів проти Північного В'єтнаму потрібне, щоб „зрушити з місця" переговори на Паризькій конференції між ЗСА і Північним В'єтнамом. Він поминув мовчанкою всі американські арґументи, чому ЗСА не можуть односторонньо і беззастережно припинити бомбардування Північного В'єтнаму, поки не отримають від комуністів запевнення, що комуністична сторона не використає тієї нової ситуації для своїх воєнних дій. Він промовчав теж зовсім терористичні атаки комуністів проти відкритих південно - в'єтнамських міст. У Тант відкинув теж суґестію журналіста, що збройна інтервенція З'єднаних Стейтів у В'єтнамі подібна до совєтської окупації в ЧССР, бо-мовляв — Чехо-Словаччина й інші комуністичні країни це група держав тісно пов'язаних спільним оборонним поясом, а, крім того, большевики не скидають на ЧССР бомб. У Тант, признавши, що окупація Чехо - Словаччини погіршила міжнародну ситуацію, не закликав Москву до відкликання своїх військ з тієї країни. В кілька годин після тієї пресової конференції американський амбасадор в ОН Джордж Болл зголосився в У Танта й запротестував проти його висловів на тій пресовій конференції, ствердивши, що тамошня заява У Танта погіршує становище американської делеґації на Паризькій конференції.

СКІНЧИЛАСЯ 22 АСАМБЛЕЯ ОН

Об'єднані Нації. — В понеділок 23 вересня відбулося 28 - хвилинне засідання 22-ої Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, при чому більшість засідання присвячено на похвальні промови делеґатів на адресу президента тієї Генеральної Асамблеї, румунського міністра закордонних справ Корнелію Манеску. Рішено теж передати 23-ій Генеральній Асамблеї, відкриття якої було визначене на вівторок 24-го вересня ц. р., гостро актуальної та не завершеної справи замирення на Близькому Сході.

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ ПОЧИНАЮТЬСЯ ВИКЛАДАМИ З ІСТОРІЇ

Скарбник Фонду Катедри Українознавства інж. Орест Бедрій (зліва) приймає від головного касира Українського Народного Союзу дир. Петра Пуцила чек на суму $10.000, як чергову велику пожертву УНС на Українські Студії в Гарвардському Університеті.

Джерзі Сити. — Минулого тижня фонд Українських Студій збільшився на дальших десять тисяч долярів пожертвою на таку суму від Українського Народного Союзу. Головний касир УНСоюзу дир. Петро Пуцило передав цю пожертву скарбникові фонду Катедри Українознавства інж. Орестові Бедрієві минулого четверга, 19-го вересня, в головній канцелярії УНСоюзу та в приявності головного предсідника Йосипа Лисогора, заступника гол. предсідника Володимира Сохана і головного секретаря д-ра Ярослава Падоха та президента ФКУ мґр Степана Хемича. Ця нова велика пожертва УНСоюзу збільшує дотеперішні загальні впливи на Фонд Українських Студій в Гарварді до 533.000.00, отже ще потрібно 67.000 дол., щоб доповнити фундацію на першу катедру до вимаганої суми 600-000.00 дол. Мґр. Хемич й інж. Бедрій інформували, що тепер впливає приблизно по одній тисячі долярів до фонду кожного дня і є добрі вигляди, що збірку повної потрібної суми на урухомлення першої катедри українських студій в Гарвардському університеті пощастить завершити в жовтні цього року.

Це передбачив також Гарвард і хоча здепоновані досі фонди на першу катедру українських студій ще не дійшли до вимаганої суми, з початком цього нового академічного року там уже почнуться виклади з української історії і це відмічено в Офіційному Реєстрі Гарварду на академічний рік 1968-1969. У цьому Реєстрі на стор 276-ій, у відділі історії модерної Европи, подипломові студії, подано: „Історія 253кр., Теми з історії України сімнадцятого і вісімнадцятого століть. Півкурсу (весняний семестр). Години будуть визначені. Д-р . . . . Конференційний курс, а не семінар. Окрема увага віддається проблемам політичної та внутрішньої історії Української Козацької Гетьманської Держави 1648-1764, соціяльно - економічним і культурно - релігійним проблемам цієї держави, відношенням Гетьманської Держави до її сусідів. Увагу віддаватиметься також історіографії та аналізі джерел. Вимога: знання української або російської мов". Як уже раніше інформовано, цей перший курс з історії України на Гарвардському університеті вестиме українською мовою проф. д-р Олександер Оглоблин.

Джеймс К. Андерсон доповідає в Колюмбійському університеті

Дітройт (Д.К.). — Американська преса принесла вістку, що приятель українців, журналіст Джеймс К. Андерсон, бере участь у ролі доповідача, як один із двох журналістів із ЗСА, в міжнародному семінарі в Інституті Американської Преси Колюмбійського Університету. Другим американським журналістом є Дрю Міделтон з „Ню Йорк Таймс-у". Одинокий третій репортер із цілої Північної Америки, що бере участь в згаданому семінарі, є Мел Морріс, закордонний редактор газети „Торонто Стар". Решта доповідачів (усіх разом 18) у згаданому семінарі — це редактори з десятьох европейських країн. Семінар фінансує Фундація Форда і він триватиме два тижні, почавши від 23-го вересня. Джеймс К. Андерсон, котрий щойно повернувся з Европи, звітуючи про найсвіжіші події у зв'язку з окупацією Чехо-Словаччини Москвою, був піднесений своєю газетою The Detroit News до позиції і ранги інтернаціонального репортера, цебто репортера-знавця міжнародних справ. Доповідачі в семінарі на Колюмбійському Університеті були вибрані на підставі якости їх репортажів в їхніх газетах про міжнародні події. Ред. Джеймс К. Андерсон належить до найкращих знавців історії і політики Східньої Европи. Він один із небагатьох американських журналістів, що знаменито визнаються в українській визвольній проблематиці, визнає слушність українських визвольних змагань і вірить у їх перемогу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Допомога ЗУАДК-ові – допомога собі

VIII Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету виявили жалюгідний факт повної байдужности американсько - української громади супроти цієї української допомогової централі не тільки в ЗСА, але й у всьому вільному світі. Українська громада ставиться до ЗУАДК наче до установи, яка вже відіграла свою ролю і „не потрібна". Скінчилося, мовляв, переселення, нема нових імігрантів, нема другого табору полонених у Ріміні, переселенці до ЗСА вже устабілізувалися, то й „нема потреби" зберігати ЗУАДК. Очевидно, що такий підхід—найделікатніше висловившись—грубо помилковий.

Не існує такої країни й такого суспільства, де „не треба" харитативної організації. Відомо, що американська державна суспільна забезпека ще дуже молода і дуже недосконала. Відомо, які маленькі й невистачальні старечі пенсії, яка короткотривала і невистачальна допомога безробітним, відомо, скільки осіб не охоплено ніякою асекурацією на випадок недуги, втрати голови родини, каліцтва й прерізних інших нещасливих випадків. Пані Олена Лотоцька навела лише кілька прикладів із досвіду покликаної ЗУАДК'ом до життя Суспільної Служби у Філядельфії: яке то велике горе трапляється в українських родинах і яку велику пільгу може принести рідна допомогова організація. А сотням українських воєнних інвалідів, які ще живуть у Західній Европі, постійну допомогу несе Суспільна Служба Комбатантів, покликана до життя також з ініціятиви ЗУАДК'у.

ЗУАДК — це організація не лише минулого, але й сучасного і — може ще більше — майбутнього. Всі зрілі народи й суспільства плянують не тільки на сьогоднішній, але й на завтрішній день. Ось приклад, який свідчить про те, що ЗУАДК може знову відіграти історичну ролю, як її відіграв у рр. 1945-50. Відомий американський журнал „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 30 вересня ц. р. подає: „Яких 30.000 чехів і словаків перебувають за кордоном. Більше, як половина з них в Австрії, так би мовити, за найближчими дверми. Їх закликають вертатися додому. Але вони прислухуються до Праги і до Москви. З Праги запевняють, що можна вертатися без остраху, — але московські комуністи твердять у своїй пресі, що щонайменше 40.000 „контрреволюціонерів" в ЧССР треба арештувати й покарати . . .". А відомо ж, що в Чехо - Словаччині живуть і українці, і відомо, що досить бути українцем, щоб стягнути на себе закид у „контрреволюційности". І хто з нас, хто з сильних миру цього може передбачити, як розвинуться події в Европі, для якої цілі Москва зосереджує свої війська на кордонах Австрії і Болгарії, яке горе може спасти на голови наших земляків у різних европейських країнах?!

Керівники такої „авторитетної" установи, як Міжурядовий Комітет Европейської Міграції та Уряд Високого Комісара при Об'єднаних Націях у Женеві, здають собі справу з цих похмурих можливостей. І вони приєднались до голосу наших духовних та світських провідників, які вважають, що в-ніякому разі не можна ліквідувати Европейського Представництва ЗУАДК, яке з цими міжнародними установами має безпосередні найкращі зв'язки. Але за які фонди втримувати це представництво, коли американські українці і тим паче українські крайові централі „забули" про його існування?! А чейже ЕП ЗУАДК займається не американськими українцями, а тільки тими нашими людьми, про яких повинні дбати також земляки з інших країн поселення. А ніяка інша організація не має права діяти на европейському терені в такому засязі, як ЗУАДК з своїми статутами і своїми зв'язками.

Американські українці — жертвенні. Вони доказали це збірками на пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні, на фінансування Світового Конґресу Вільних Українців, на втримування таких великих молодечих організацій з їхніми вакаційними оселями й домами, як Пласт, СУМА, як пожертви на університет у Римі і Катедру Українознавства. Але наші люди люблять давати на „конкретні цілі". УКК і ЗУАДК — це ніби не „конкретна ціль", а загальна фірма. А проте, це фірма, що говорить голосною і наполегливою мовою. Це установи, створені задля політичної репрезентації й політичної оборони українських інтересів в Америці й задля рятування життя та здоров'я українських людей. ЗУАДК сполучає місію харитативної установи з місією амбасадорства української справи. Невже не може знайтися в американсько - українській громаді 1.000 людей, які давали б щороку по 10 дол., і невже всі українські установи та організації, в першу чергу підприємства, крамниці й фінансові установи, не можуть щороку призначати на ЗУАДК по невеличкій дотації?! Для допомоги — самим собі.

ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА ОЧИМА БРИТАНІЇ

Лондон. — Стоячи біля залізничної каси в Парижі, почув я чеську мову. Говорили двоє молодих людей з вигляду студенти. Зразу звертаюся до них їхньою рідною мовою: „Так будемо вертатися в рідний край?" Юнаки не здивувалися, що до них звернулися їх рідною мовою на чужині, подумали, мабуть, що я також один із 100 тисяч туристів, які виїхали з Чехо - Словаччини ще перед 21 серпня, щоб поглянути на світ. Вони не сказали відразу, що мають на думці, тільки відповіли: „Хочемо наперед подивитися на Англію".

Щоб викликати у них довір'я до себе, я сказав, що я з тої частини Праги, що зветься „Коширже". І це була правда, бо я там жив від 1930 до 1945 року. Вони відповіли: „А ми з Вршовіц".

Перепливши через канал між Францією та Британією, я довідався з газет, що в Британію прибуло 2 000 нових студентів із Чехо - Словаччини, що тут збирають для них допомоговий фонд в сумі 500 000 фунтів і що шкільна влада готова прийняти цих студентів до університетів, хоч вони в Британії переповнені.

В англійській пресі не минає дня, щоб у газетах не появлялось статтей або листів до редакцій на тему чехословацьких подій. Філософ і політик лорд Расселл, якому незабаром сповниться сто років, засудив московську аґресію проти Чехо - Словаччини. У листі до „Таймсу" з 16 вересня він згадав, що ще 21 липня послав був листа до російського прем'єра Косиґіна, в якому просив його, щоб публічно заявив, що не збирається висилати війська проти Чехо - Словаччини. „Мене дещо критиковано, мовляв, я без потреби вдарив на сполох, — пише Расселл, — але місяцем пізніше совєтські танки окупували Прагу".

Сер Вілліям Гейтер, колишній посол Великобританії в Москві, після аґресії Москви на Чехо - Словаччину, писав у „Таймсі": „Росія — це найбільша імперіялістична великодержава в світі".

Навіть комуністична партія Британії озвалася критично про напад Москви на Чехо - Словаччину, що хотіла йти своїм шляхом, незалежно від московських наказів.

За цю „вільність" досталося лондонській комуністичній газеті „Морнінґ Стар" від кореспондента московської „Правди" в Британії Орестова. Цей виконавець директив своїх зверхників докоряє англійським комуністам за те, що вони не вірять у „безсторонність" совєтської преси і друкують інформації про Чехо - Словаччину, що їх подають „буржуазні пресові аґенції".

Коли порівняти реакцію суспільства Великобританії на повстання мадярських патріотів з теперішнім відгуком на події в Чехо - Словаччині, то доводиться ствердити, що „тиха революція" в Празі зробила глибше враження тут, ніж криваві події в Будапешті.

Одна з причин такої різниці лежить у тому, що вибух народного гніву на Угорщині в кінці жовтня і на початку листопада 1956 р. не тривав довго: танки Хрущова на запрошення Кадара задушили повстання. Після того на Угорщині запала „цвинтарна тиша".

Події в Чехо - Словаччині розвивалися повільно, без крику і боїв. Знавці політики московських вождів вірили, що Брежнєв щиро казав чехословацьким провідникам, мовляв, „це ваша справа", як вони поведуть внутрішню політику своєї країни. Глибоко зворушила совість людей у всіх країнах, де право і закон мають силу, ганебна криводушність московських ватажків. Вони обіцяли чехам і словакам шанувати суверенність і незалежність їхньої держави, але потайки підготовляли збройний напад.

Другою причиною обурення суспільства в Британії з приводу московської напасти на Чехо - Словаччину було те, що чехи й словаки гідно поставились до незмірно сильнішого ворога — аґресора і окупанта. Навіть у Британії під час другої світової війни не було такої національної єдности. Вождь англійських фашистів Освалд Мозлі не ховався з своїми симпатіями до Гітлера і, коли б німцям у той час удалося окупувати Великобританію, то Мозлі був би англійським „квіслінґом"-колябарантом Гітлера. Англійські колюмністи від 1 вересня 1939 р. аж до 22 червня 1941 р. також вели пропаґанду проти нібито „несправедливої війни", яку вела осамітнена Великобританія проти німецької переваги.

Але СССР свою аґресію на Чехо - Словаччину зустрів таку монолітну єдність усієї її людности, яка мусіла здивувати й самого окупанта. Не знайшлося в Чехо-Словаччині ні одного „Квіслінґа" чи „Кадара", що хотіли б своїм іменем покривати дії окупантів. Навіть найзапекліші „сталінці" із групи колишнього президента Новотного не відважилися грати ролі катів свого народу під орудою московських комісарів.

Симпатії до чехів у демократичній Британії мають давню традицію. Ще в XVIII стол. чеський педагог Ян Амос Коменський, бувши на вигнанні в Голляндії, нав'язав зв'язки з Англією. Коменський покладав великі надії на її протектора Олівера Кромвелла, протестанта, як і Коменський. Він вірив, що Кромвелл допоможе чехам визволитися від панування католицької Австрії. Ці надії не справдилися, бо Кромвелл вів реальну політику, зокрема дбав за розвиток торгівлі своєї країни. Тим то Коменський писав в одному з листів до свого кореспондента в Англії: "An praeter Mammona nihil quaeritur?" (Чи поза наживою непотрібно нічого).

Тепер, через триста років, згадали в Британії Коменського — політичного еміґранта — в зв'язку з подіями в Чехо - Словаччині. Університет у Ланкастері постановив створити Інститут для вивчення проблем Центральної і Східної Европи, назвавши його іменем Коменського.

Про прихильність англійців до Чехо - Словаччини свідчить також те, що в Лондонському університеті є заля для викладів, яка носить ім'я Т. Ґ. Масарика, першого президента Чехословацької Республіки. В англійській пресі згадують, що з усіх народів Східньої і Південної Европи тільки в Чехо - Словаччині був аж до 1939 р. стабільний демократичний лад; в Латвії, Литві, Польщі, Румунії, Угорщині, Болгарії, Югославії появилися „вожді", що нехтували демократичними правами народів. Демократію в Чехо-Словаччині зруйнувала ворожа сила з Берліну в 1939 році, а спробу відновити демократичні вільності в 1968 році задушила аґресія Москви.

Багато громадян Великобританії переживають недолю чехів і словаків як свою власну невдачу. Але що може зробити Британія та інші вільні країни? В атомовій добі війна перестає бути продовженням політики „іншими засобами".

Viator

А. Гудовський

В РЕЛІГІЙНІЙ СПРАВІ

Автор цієї статті брав участь у зустрічі Верховного Архиєпископа Кардинала Иосифа в Глен Спей. Там була для мене можливість поговорити з присутніми українцями католицького віровизнання. Дехто з них висловив огірчення, що православні українці ставились „з резервою" до зустрічі Кардинала Иосифа і не підтримували акції „За Патріярхат".

Я належу до Української Православної Церкви і тому хотів би подати деякі вияснення у цій справі: чи є справді „резерва", а якщо є, то які причини її.

Думаю, що для всіх українців, незалежно від релігійної приналежности, Кардинал Иосиф є достойним Ієрархом, який перетерпів репресії від комуністичного режиму і виявив гідність та силу духа. Тому, коли він прибув з УССР до Ватикану, Головна Управа ДОБРУС'у та деякі інші організації з участю православних привітали Митрополита Иосифа. Коли ж постав рух „За Патріярхат", то на петиціях до Ватикану у справі створення Патріярхату підписувалися також православні, бо вони бачили в Українській Католицькій Церкві тенденції до латинізації, є п о стерігали конфлікти в зв'язку з відступами від східнього обряду і тому вважали, що об'єднання УКЦ під проводом Патріярха допоможе зберегти східній обряд і національні традиції Греко - Католицької Церкви, постать же Кардинала Иосифа створювала сприятливу ситуацію для таких домагань.

Але незабаром прийшлося тим православним кореґувати свою прихильну поставу, бо появилися статті проф. М. Чубатого, в яких шановний автор висунув ідею Києво - Галицького Патріярхату, як єдиного релігійно - духового проводу всього українського народу. Цим виступом проф. Чубатий — авторитет у питанні Патріярхату — „роз'яснив", що рух за Патріярхат — це не тільки змагання за ієрархічне завершення УКЦ, а також і своєрідний місток до приєднання УПЦ до Ватикану. Зрозуміло, що така концепція Патріярхату насторожила православних і викликала критичні виступи. Тоді появилися вияснення діячів УКЦ, що вони домагаються Патріярхату для УКЦ, а УПЦ повинна мати свого Патріярха. Однак, дехто з українців - католиків і тепер вважає, що метою екуменічного руху є не об'єднання християнських релігій на засадах рівности і взаємного компромісу, а приєднання їх до Ватикану. Таку інтерпретацію завдань екуменічного руху доводилося чути в приватних розмовах, а також в статтях у дещо завуальованій формі.

Ми ненавидимо червону Москву за її політику „старшого брата" у відношенні до українського народу і протестуємо проти русифікації і спроб знищити українську національну субстанцію, але прихильники приєднання УПЦ до Ватикану фактично підтримують своєрідну політику „старшого брата" у сфері релігійній, бо вона має подібні цілі й завдання.

Ми вважаємо, що кожний українець повинен триматися своєї релігії й шанувати її та не захоплюватися фанатично - місійними бажаннями, бо вони національно шкідливі. Релігії належать до сфери духово - моральної і тому їх не можна оцінювати категоріями кількости вірних чи переваги адміністраційної структури.

Вважаємо, що кожний український патріот, який шанує свою націю та її минуле, не повинен бажати приєднання УПЦ до Ватикану, бо це було б рівнозначним із зникненням її. Православна ж релігія була співтворцем української історії і духовним провідником народу протягом віків. Вона формувала його моральні засади, побут і форми родинного та суспільного життя. Крім того, УПЦ має ту важливу прикмету, що їй, як цілком незалежному чинникові, ніхто й ніщо не може перешкодити служити національним інтересам українського народу.

Є ще один мотив — загальнохристиянський, що зобов'язує зберігати окремішність УПЦ. Над цим повинен призадуматись к о ж н и й справжній християнин. Знаємо, що під упливом і тиском безбожного комуністич-

(Закінчення на стор. 3-ій)

О. Марітчак

З НАГОДИ 75-ЛІТТЯ „СВОБОДИ"

15 вересня 1893 року появилося в ЗСА, в місті Джерзі Сіти, перше число української газети „Свобода", ініціятори якої стали основоположниками української преси в Америці. Д-р Лука Мишуга, один з пізніших редакторів „Свободи", пише в „Пропам'ятній Книзі", виданій з нагоди сороклітнього ювілею Українського Народного Союзу:

„Вже в перших числах „Свободи" видвигнено потребу негайного заложення української народної організації, яка перебрала б провід у нашім народнім житті, а заразом давала б українським іміґрантам в Америці можливість забезпечити себе і свою родину від нещасливого випадку чи смерти. Таким чином постав дня 22 лютого 1894 р. теперішній Український Народний Союз".

Немає сумніву, що ці дві народні інституції — часопис „Свобода" і Український Народний Союз — були головними організаторами українського народного і громадського життя, яке в ході років виросло до потужної національної спільноти на терені Америки. На ділі роля „Свободи" протягом 75 років була сповнена відданістю для добра нашої іміґрації та Рідного Краю.

Щоб належно оцінити появу „Свободи", слід взяти до уваги тодішній стан української іміґрації в Америці. Український іміґрант, прибувши до цієї країни, мав найбільш несприятливі умовини. Іміґрантами інших націй опікувалися подекуди державні чинники, а здебільша релігійні та громадські установи. Українські іміґранти ніякої опіки не мали і йшли „в світ за очі", шукаючи хліба та притулку.

У „Свободі" появлялися вірші наших іміґрантів ось такого змісту, як вірш Сави Чернецького:

Коли я край свій
лишав у розпуці
І плив у незнані, далекі краї,
То чув біль в серці,
а сльози пекучі
І очі і лиця росили мені.

Про відносини в ЗСА у часах першої української іміґрації появилося багато споминів у „Свободі" і у згаданій вище „Пропам'ятній Книзі". Зокрема жахливі відносини панували в Ню Йорку, в цім, як казали, новітнім Вавилоні, про який Ален Невінс у книзі „Історія американського життя" писав: „другого такого поганого міста під мешканевим і гігієнічним оглядом не було досі в цивілізованому світі". Не згадувати вже про умовини праці в тодішніх часах, про висоту заробітків і про визиск іміґрантів, бо це справи загально відомі.

Заснування української газети в ЗСА було ділом великої ваги для організування громадського і політичного життя. З перспективи 75 років ми, мабуть, щойно тепер оцінюємо значення української преси, яка з посвятою виконувала і виконує свої завдання.

Підкреслити зокрема слід, що до зросту значення „Свободи" причинився Український Народний Союз, який давав матеріяльну підставу для видавання газети.

До зросту „Свободи", як також УНСоюзу, причинилася друга наша іміґрація після першої світової війни, з-поміж якої вийшов між іншими такий заслужений діяч, а пізніше й довголітній редактор „Свободи" як св. п. д-р Лука Мишуга.

Чисельна еміґрація до Америки після другої світової війни влила нову кров в організацію УНС, а тим самим причинилась до піднесення престижу „Свободи", яка стала необхідним пресовим органом нашого громадського і політичного життя.

В 75-ліття свого існування щоденник „Свобода" зайняв не тільки перше місце в нашім житті, але й зі своїм тижневим англомовним додатком став пресовим органом всенаціонального значення.

„Свобода", редаґована з розумом і серцем, репрезентує правдиву Україну, вільну від усяких чужосторонніх впливів, і вносить у наші стужені за Батьківщиною душі подих Рідного Краю і европейської культури.

Ювілейні святкування з нагоди 75-ліття „Свободи" переводяться і заплановані по всіх важливіших осередках ЗСА, і ми певні, що наше громадянство дасть доказ при тих святкуваннях своєї пошани і признання для „Свободи" і Українського Народного Союзу. В Дітройті Окружний Комітет Відділів УНС влаштовує Ювілейний Концерт „Свободи" в неділю 6 жовтня ц. р. о год. 3-ій по полудні в залі Українського Народного Дому, при вул. Мартін. Головну промову виголосить головний редактор „Свободи" Антін Драґан. Маємо певність, що українська громада Метрополії Дітройту відповідно вшанує ювілейне свято „Свободи".

ЩО ЧИТАЮТЬ ПРОПАГАНДИСТИ НА ЧЕРНІВЕЧЧИНІ

Редактор районової газети „Радянське Село" в Сторожинецькому районі інформує на сторінках „Радянської Україне", що читають у тому споконвічно - українському районі партійні пропаґандисти і дописувачі до його газети: „Закуплено і вручено робсількорам 250 підручників „На допомогу журналісту - початківцю." Близько двохсот чоловік у районі є передплатниками журналів „Рабоче - крестьянский кореспондент" і „Журналист" Редактор хвалиться також, що „найбільш активними нашими дописувачами являються комуністи". Не даремно „Радянське Село" нагородили в серпні московською премією ім. Ульянової . . .

„ПОНАД 50 НАЗВ"

Під таким наголовком „Літературна Україна" з 17 вересня „порадувала" своїх читачів тим, що до 100-ліття народження Леніна тільки один „Політвидав УССР плянує випустити понад 50 назв книжок обсягом близько 1000 друкованих аркушів. Чільне місце тут займає видання творів В. Леніна. Як відомо Інститут історії партії разом з Політвидавом УССР готує до видання повне зібрання творів В. І. Леніна в 55 томах. Це — видатна подія в житті" і т.д.

М. Л-а

НАШІ ВЧИТЕЛІ

(3)

З польської мови були в нас такі вчителі: Ян Лівочинський, Владислав Міхальський і Степан Кавин.

Ян Лівочинській був жид-вихрест. Попереднє його прізвище було Гаммершляґ. За австрійських часів учителював у золочівській гімназії. Вчив нас півроку в першій клясі і рівночасно був господарем нашої кляси. На господаря кляси призначено його тому, що в тому році (1925-26) філію, починаючи з першої кляси, перетворювали на утраквістичну гімназію.

Щоб „паньствове" виховання мало кращий успіх, призначено нам цього вихреста, який був куди гіршим від справжніх поляків. Учні не любили його як людину і як учителя. Він сам був донощиком на своїх колеґ до шкільної влади і наставляв учнів на дорогу донощицтва. Вимоги відносно свого предмету мав дуже великі. В першій клясі мало це якраз протилежні наслідки, бо більшість учнів походили з сіл і не знали польської мови, а учитель цього не враховував.

Коли відкликано закон про перетворення філії на утраквістичну гімназію, господарем кляси став Володимир Козак — учитель географії, а польської мови — Владислав Міхальський. Не був він для нас новим учителем, бо в першому півріччі вчив нас латини, коли навчання цього предмету відбувалося польською мовою. Як людина — був він куди кращим від свого попередника. Як учитель — мав більше вирозуміння для учнів - українців. Може тому, що з власного досвіду знав, що засвоєння чужої мови нелегка справа.

Відкликано закон про зміну філії на утраквістичну гімназію ще перед закінченням першого півріччя. Отже, вчителеві Міхальському довелось вчити нас латини, деякий час по-українськи. А тієї мови він не знав. Дуже часто запитував учнів, як звучить таке чи інше латинське слово по-українськи... Владислав М і х а л ь с ь к и й вчив нас польської мови до четвертої кляси включно. Як учитель, занедбував свої обов'язки. Нас вражав факт, що шкільні завдання мусіли писати ми часто, але вчитель рідко коли виправляв їх. Ми запитували його: „Панє професоже, кеди бендзє коррек-тум?" Професор давав різні вимінальні відповіді, а вкінці таки признався, що він має мало часу, що мусить присвячувати багато уваги хворій дружині, малим дітям.

Не був Міхальський щедрий на високі оцінки, але й не „палив" учнів без причини. Безперечно — був польським патріотом, але не виявляв шовінізму, як його попередник Ян Лівочинський, який навіть і не був поляком з походження.

У п'ятій клясі викладання польської мови перебрав Стефан Кавин — учитель з докторатом. Він нас вів уже до матури. Був це перекинчик. Його батько, здібний урядовець у маґістраті, був ще греко - католиком і жив у Львові. Стефан Кавин прийшов на філію ще молодою людиною і став головним польоністом на місце Лівочинського, якого шкільна влада з філії забрала. У шкільному році 1929-30 з тернопільської гімназії — ще перед її розв'язанням.

Проф. Степан Шах у своїх спогадах „Львів — місто моєї молодости" дає йому таку характеристику: „д-р Стефан Кавин, поет і літературний критик, який старався своїм українським учням показати красу польської літератури, а не вищість польської культури". Насправді було трохи не так. Стефан Кавин показав себе спочатку в дуже поганому світлі. Перше, що нас учнів вразило — це його атеїзм. Коли лекція польської мови була першою або останньою годиною і треба було молитись, Кавин в молитві участи не брав. Навіть не перехристившись, спирався на стіл і мовчки стояв. Про це розповіли ми о. Костельникові, і він сказав, що вживе відповідних заходів. І справді, по якомусь часі Кавин почав під час молитви христитись.

Як учитель, взяв Кавин спочатку дуже гострий курс. На кінець першого навчального періоду, на першій конференції, дав лише 5-ом або 6-ом учням позитивні оцінки, а решті виставив оцінку „недостаточно".

Коли господар кляси прочитав нам ці оцінки, ми прямо остовпіли. Ми не сподівалися такої грубої несправедливости збоку учителя і вирішили його бойкотувати. Коли Кавин того самого дня прийшов до нашої кляси, ми не привітали його — як звичайно — вставанням з місць. Побачивши це, Кавин тричі спитав: „Для чеґо кляса нє встає?". На це питання ніхто не відповів. Тоді Кавин подався до директора. Директор спитав нас про причину нашої „нетактовної поведінки". Ми пояснили.

Крім несправедливої оцінки кляси з польської мови, виявили директорові ще й іншу причину нашого незадоволення. В той час дентистична клініка для нашої школи містилася в школі Пірамовіча. Деколи випадало учням нашої кляси іти до клініки під час лекції з польської мови. В такому випадку вони підходили перед лекцією до учителя і заявляли, що мусять пропустити годину польської мови. Відправляючи з кляси, Кавин пускав фразу: „Ґвардія гайдамацка напжуд марш!"

Це нас обурювало, але з відплатою чекали ми відповідного моменту. І він прийшов.

Однак, справа бойкоту на цьому не скінчилася. Директор школи зарядив слідство, яке крім нього вів ще й господар кляси. Слідство закінчилося для нас позитивно. Кавинові дирекція — видно — зробила зауваження за його нетактовність, бо він після того зовсім змінився.

Бойкот не був єдиним засобом „перевиховання" Кавина. Другим — радикальнішим і — як виявилося згодом — успішнішим засобом було побиття його. Казали тоді, що побили його учні нашої кляси, репетенти.

Побито Кавина одного осіннього вечора на Кайзервальці, де він, тоді ще не одружений, проходжувався із своєю нареченою. Після того Кавин не приходив до школи, і ми мали „святе життя".

Вернувся Кавин аж по різдвяних вакаціях. Тоді якраз зближалося півріччя, і треба було виставити оцінки, а Кавин нікого не питав протягом другої чверти. Вийшов він з положення так: він сказав, щоб учні прочитали собі якусь книжку — — як приватну лектуру, і за це дістануть на піврічному свідоцтві оцінку вищу на один ступінь від тої, яку мали за першу чверть.

По першому півріччі Кавин майже нікого не чіпав, хібащо найкращих учнів. Кожного разу ми читали в клясі „Пана Тадеуша". За третю чверть виставив усім досить добрі оцінки. Виставив оцінку навіть тому учневі, який покинув школу зараз по першому півріччі. Відчитуючи нам оцінки, господар кляси зразу помітив, що Кавин „перестарався", підсміхнувся під вусом і сказав: „Бачу, що маєте ідеального учителя. Дає ноти навіть таким, що вже перестали ходити до школи".

По другій світовій війні Кавин дістав посаду професора люблинського університету.

(Далі буде)

„ЩОБ ДАТИ ВИСЛІВ ЄДНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПО ЦІЛІЙ ЗЕМЛІ..."

ПРОМОВА КАРДИНАЛА ЙОСИФА СЛІПОГО НА ЛЕТОВИЩІ ЕСЕЙСА В АРГЕНТИНІ

Буенос Айрес. — Прибулого 6-го вересня з єпископським почтом на аеродром Есейса біля Буенос Айресу Верховного Архиєпископа Української Католицької Церкви Кардинала Йосифа Сліпого зустріла велика група українців, представники аргентинського уряду, численних журналісти. Після привітань, виголошених Апостольським Екзархом для українців - католиків у Аргентині Владикою Андрієм Сапеляком, та головою Ради Української Центральної Репрезентації Теодором Хоминином, Кардинал Йосиф звернувсь до присутніх Владик по-італійськи, потім виголосив привіт еспанською мовою і довшу промову українською мовою, яку тут публікуємо:

„Дорогі Земляки і Браття та Сестри!

Ваш погідний вираз лиця свідчить про ту святочну хвилю нинішню, яку ми вижидали так довго і не могли ні Ви, ні Ми діждатися, а вона була така конечна для нашого народу, для його з'єднання, для піднесення духа, а передусім, для вияву спільного, нашого серця, його любови, приналежности до нашої Церкви, до нашого обряду, української свідомости і всього того, з традицією, з історією, що нас лучить разом, щоби дати вислів єдности українського народу по цілій землі.

Яка щаслива нині та хвилина довгождана і перші початки, які клав отут Слуга Божий Андрей під нашу церкву, що ніколи не спускав зі свойого ока долі і недолі у тутейших поселенців, що не жалів свого здоровля слабого, щоб дати тій Церкві кріпку снову і предложити Апостольському Престолові створення єпископа. Це конечне для нашого народу, де б він був. Він так тісно зв'язаний з Церквою, що не можна собі нині подумати навіть, щоб десь можна втриматися без Бога і без Церкви, так як і мої дорогі не можна також втриматися належно і в селі навіть на Україні. Той брак єдности з Церквою, брак свідомости і помочі Божої український нарід ніколи його не допускав і не може його допустити до кінця його існування на тій кулі земській. Дай Боже, щоб нинішня та хвилина, яку — Ви отут зготовили зі своїм першим єпископом в особі Кир Андрія, щоби та хвилина була добрим початком, була закріпленням, була також і підготовою до дальшої праці до з'єдинення, до розбудови нашої Церкви, нашого народу.

І тут на тій величавій високоцивілізованій землі срібної Аргентини поклав перші основи наш український нарід і слава Богу, що найшов він отут свою другу батьківщину. Нехай і багатства землі, нехай прихильність тутейшого народу і поміч уряду спомагають вас усім. А будьте певні, що наша Українська Католицька Церква ніколи не забуде, так як і Ви, ніколи не забуваєте про Неї.

Вітайте Дорогі і честь Вам і слава в нинішній хвилині. Дай Боже щоб вона була справді початком ще світлішого майбутнього!"

„МЕНЕ СУДЯТЬ ЗА ПЕРЕКОНАННЯ"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Поступово нагніталася важка атмосфера, що увінчалася обвинувачальним словом прокурора Садовського, від якого я навіть дізнався про таке, чого досі не знав ні від слідчого, ні із звинувального висновку.

„Виявляється, я ще й націоналіст. Ось тільки б уточнити — буржуазний, чи, може, соціялістичний? Я в своїх заявах не торкався національного питання. Такий висновок робиться лише на основі того, що я писав про порушення законності, допущені на Україні. А якби я жив у Тамбові і написав щонебудь подібне — яким би я націоналістом був, тамбовським? Львівські прокурори не можуть без того, що до „справи" такого типу, як моя, не прив'язати націоналізму. Вони у Львові, мабуть, у кожному другому буржуазного націоналіста бачать.

„Ще одне відкриття зробив прокурор: виявляється, я співаю з чужого голосу. Джерелом моїх думок він робить якогось американця Евенштейна. Може державний звинувач підкаже мені, де б я міг почитати цитованого ним Евенштейна? Але у нас судять за 62 статтею Кримінального кодексу лише за читання таких книжок, незалежно від того, поділяю я їх зміст, чи ні. Ніяк не може уявити собі державний звинувач, що можна без допомоги евенштейнів чи когонебудь іншого сформувати свої власні думки, власні переконання. Я, бачте, винен ще й в тому, що мій супроводжуючий лист до П. Ю. Шелеста передала радіостанція „Свобода" і надрукував журнал „Сучасність".

„Державний звинувач робить ту ж логічну помилку, що й у звинувачувальному висновку: часткове підносить в ранг загального або й взагалі, робить узагальнюючі висновки з нічого, з своїх суб'єктивних уявлень. Прокурор кілька разів підкреслює, що своїми „наклепницькими заявами я хотів вплинути і впливав на деякі нестійкі групи населення". Але ж слідство не встановило жодного факту розповсюдження мною заяви „Лихо з розуму", окрім посилки її в офіційні республіканські органи. Отже, за прокурорською логікою, „нестійкі групи населення", — це перший секретар ЦК КПУ П. Ю. Шелест, голова КДБ при Раді Міністрів УРСР Нікітченко та інші керівники республіканського рангу. Будувати ж звинувачення на суб'єктивних припущеннях прокурора про мої наміри — юридично жалюгідний прийом.

„Так само спекулятивним прийомом є перенесення центру ваги на Караванського. Я писав про двадцятьох засуджених, а не про одного Караванського. Але засуджені в основному молодь, а на минулому Караванського можна зіграти, сівши на свого улюбленого коника — націоналізм. Але ж я ніде не писав, що виправдовую минуле Караванського, я лише твердив і твердж, що повторне ув'язнення здібного перекладача і мовознавця Караванського через 5 років після амнестії — юридично не обґрунтоване, а 25-тирічний строк ув'язнення — дійсно канібальський.

„Я уважаю, що суд наді мною — далеко не рядовий суд, а навіть якоюсь мірою етапний. Бо тут судять не тільки мене як особу, тут судять думку. Тому й рішення, яке ви приймете, торкатиметься не лише Чорновола, як такого, а й певних принципів нашого громадського життя. Мене, здається, чи не першого на Україні судять за ст. 187-І. Я писав з тюрми в президію Верховної Ради Української РСР, що, як показав мій арешт, прийнята нею на 50-му році Радянської влади стаття Кримінального кодексу не є дальшим розвитком соціалістичної демократії. Навпаки, вона дає в руки слідчим і судовим органам неправомірно широкі права, дозволяє їм втручатися у сфери ідеології, що лежать поза їхньою компетенцією. Примушує їх ставати, як ми це сьогодні побачили, філософами і літературними критиками, економістами і соціологами — і виносити остаточний присуд в усіх цих питаннях, які є часом дискусійними навіть для фахівців. Стаття 187-І, як показує суд наді мною, відкриває можливості прямого наступу на право людини мати свою думку, свої переконання.

„Я кажу, що суд наді мною — не рядовий суд і може мати гучний резонанс ще й тому, що не пригадую випадку за останні роки, щоб людину так відверто судили за переконання. Цього не було навіть на тих судах, про які я писав у своїх заявах. Коли в червні 1966 я запитав у капітана Клименка із Львівського КДБ: „Скажіть, будь ласка, за що все-таки дали кандидату наук Осадчому два роки таборів суворого режиму? Невже за те, що прочитав оті дві статті?", то капітан мені відповів: „Еге, як би ти знав, що у нього в щоденнику було понаписувано". Але у вироку щоденник все-таки не згадується, а згадувалися дві крамольні статті. Мене ж навіть формально судять за *переконання*, тільки сором'язливо це слово замінюють словом „наклеп". Я певен, що й прокурор і судді в глибині душі розуміють, наскільки сміхотворне звинувачення в розповсюдженні наклепів оригінальним шляхом надсилки їх в ЦК партії та в КДБ. Але все ж ви мене судите. . .

„Нарешті, останнє. Коли влітку 1966 року я пояснював судді Ленінського району Львова, чому я вважав закритий суд в справі братів Горинів незаконним, він прямо запитав: „Чорновіл, а хто ви такий, щоб вирішувати, законно щось робиться чи не законно? Адже для цього є відповідні органи". Сьогодні цей самий аргумент висовували прямо і недвозначно і суддя Назарук, і прокурор Садовський. Я радянський громадянин. Виявляється, цього мало. Якби прорахунки слідчих і судових органів, які помітив я, захотів помітити такий самий радянський громадянин, як я, що займає пост прокуратора республіки, то помилки були б виправлені, а винні, можливо, покарані. Мене ж самого карають. . ."

Засуджений у відкритому судовому процесі у Львові 15 листопада 1967 року на три роки ув'язнення (на основі амнестії цей вирок зменшено до половини), радянський журналіст і літературознавець Вячеслав Чорновіл був арештований 3 серпня 1967 р. у Львові. Зібрані В. Чорноволом матеріяли про двадцятьох засуджених у львівському та інших процесах 1966 року діячів культури, робітників і студентів були переслані ним у вигляді заяви п.н. „Лихо з розуму" керівникам партійних і державних установ УССР разом із супровідним листом із датою 20 квітня 1967 року й адресою упорядника. Одержані з України за кордоном ці матеріяли були опубліковані частинно в журналі „Сучасність" і згодом окремою книжкою у В-ві Першої Української Друкарні у Франції та в англійському перекладі у В-ві Мек Гров-Гілл, у Торонті, Канада.

40 РОКІВ ПРАЦІ У „СВОБОДІ"

У вересні 1928-го року „Свободі" було тільки 35 років, як довголітній провідний діяч Української Громади, сьогодні вже покійний Василь Гіль, привів свого ще малолітнього сина Теодора до „Свободи", щоб там у друкарні приготовлявся на дорогу життя. Не знав тоді ані Теодор Гіль, ані його Батько, що „Свобода" стане його життям. Але так сталося. Повних 40 років працює п. Теодор Гіль в „Свободі", раніше в експедиції, а від років він є друкарем (пресменом) на великій друкарській пресі, що друкує газету. Його колеги в друкарні підрахували, що досі через руки п. Гіля перейшло приблизно 193,600,000 примірників „Свободи", ставши справжнім майстром друкарського діла. Для відзначення цього славного ювілею свого відданого працівника, УНСоюз минулої п'ятниці, 20-го вересня, влаштував для п. Гіля та його колеґ скромне прийняття в приміщеннях друкарні. П. Т. Гіля вітали з цієї нагоди керівник друкарні Анатоль Домарацький, ред. А. Драган та від Екзекутиви УНСоюзу, в заступстві перешкодженого гол. предсідника Йосипа Лисогора, заст. гол предсідника Володимир Сохан, вручивши Ювілятові бронзову, срібну та золоту медалі о. Грушки. Після відспіваного всіми для нього многоліття, п. Т. Гіль розповів дещо із своєї довголітньої праці в „Свободі" і через неї для Української Громади. На фото вгорі: п. Т. Гіль (найвищий ростом) під час прийняття з нагоди його 40-літньої праці в „Свободі". Біля нього праворуч керівник друкарні Анатоль Домарацький, його заступник Ярослав Сидоряк, одружений недавно метрампаж Володимир Калиновський та інші працівники друкарні, адміністрації і редакції „Свободи", які зі свого боку вручили Ювілятові подарунок.

В РЕЛІГІЙНІЙ СПРАВІ

(Продовження зі стор. 2-ої)

ного режиму більшість українців на батьківщині стала індиферентною до релігії. Коли ж прийде слушний час, щоб зайнятися релігійними справами, то тих релігійно-індиферентних людей на Великій Україні легше буде навернути в лоно прадідівської віри, як до будь - якої нової релігії, особливо якщо та релігія не була популярною на центрально - східних землях.

У Товаристві „За Патріярхальний устрій" є багато людей високого інтелектуального рівня, що мають правдивий підхід до релігійної проблематики. Ми сподіваємося, що провід цього поважного Товариства буде відповідно реаґувати на прояви місіонерського захоплення чи релігійного фанатизму, бо це роз'єднує українську еміґрацію. Щождо основ національно - духової соборности, ламання яких дехто закидає православним українцям, то про проголошення її у нас згадують лише раз на рік перед 22-им січня, як про історичну декларацію, але іґнорують заповіти цього акту в національно - громадському житті. Адже дух соборности в практичному застосуванні — це відчуття рівности і взаємопошани, це толеранція й співпраця на національній базі. Чи виявляли ми ці шляхетні прикмети під час таборового життя в Німеччині, чи дотримуємося в Америці хоч би в УКК? Навіть вибираючи Секретаріят СКВУ, „забули", що є тут також люди з найбільшої й вирішальної національної території.

Наближається 50-річчя акту злуки й соборности українських земель. Вважаємо, що ми найліпше відзначимо цей ювілей, якщо почнемо дотримуватися засад соборности в національному співжитті, а тоді й у конфесійних відносинах буде більше зрозуміння і взаємних контактів.

Добрий приклад релігійної толерантности ми спостерігали в Німеччині. Вона буде і в нас, якщо навчимося розуміти поняття рівновартости релігій, а питання об'єднання чи приєднання залишаймо на пізніше, коли матимемо незалежну державу і зможемо виявити погляди і бажання народу. Адже еміґрація є лише незначною часткою його і не може вирішувати таких кардинальних справ.

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД СХВАЛИВ реформу високого шкільництва на базі більшої автономії високих шкіл та участи студентських рад в адміністрації високих шкіл і вирішуванні різних проблем кемпусів і т. п.

ПАТРОНАТ НАУКОВОГО ОСЕРЕДКУ НТШ — САРСЕЛЬ (ФРАНЦІЯ) в ТОРОНТІ

із глибоким жалем ділиться з Українським Громадянством сумною вісткою, що в неділю, 15-го вересня 1968 року відійшов у Вічність у Торонті, Канада

сл. п. мґр. ЯРОСЛАВ СТЕПАН СПОЛЬСЬКИЙ

народжений 10-го січня 1912 року, великий приятель нашої молоді, активний співробітник Патронату НТШ-Сарсель і фундатор видання Енциклопедії Українознавства.

Згідно з бажанням Родини Покійного, просимо Замість Квітів на могилу, включитися в акцію вшанування пам'яті Покійного і складати пожертви на закінчення видання Енциклопедії Українознавства на адресу книгарні:

ПЛАЙ, 768 Квін Вест, Торонто, 3, Онт. Канада.

Родині Покійного складаємо вислови щирого співчуття.

Управа Патронату НТШ Сарсель (Франція) у Торонті

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 16-го вересня 1968 року, помер наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО і БРАТ

МИКОЛА СЕМЕҐЕН

уроджений у Липиці Долішній, Рогатинського району, Івано-Франківської обл., Україна.

ПАНАХИДА була відправлена в четвер, 19-го вересня 1968 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Градовського. ПОХОРОН відбувся у п'ятницю, 20-го вересня 1968 р. о год. 9:30 рано.

Горем прибиті:

МАРІЯ — дружина
ЮГАНЯ і ГРИГОРІЙ — дочка з чоловіком
ІЛЛІЯ і СТЕФАНІЯ — брат з дружиною
ВАСИЛЬ — брат
ОЛЕКСА СТАРКО — тесть
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді й Україні

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого МУЖА і БАТЬКА

бл. п. СТЕФАНА БАЛУХА

буде відправлена ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

30-го вересня 1968 року о год. 7-ій веч.

в Катедрі св. о. МИКОЛАЯ в ШИКАГО, Ілл.

Просяться про молитви.

РОДИНА

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. ІВАНА МАЛЬЦЯ з Ню Йорку складаю 10.00 долярів на будову Катедри св. Софії у Римі.

Прибитій горем Дорогій Родині висловлюю своє глибоке, щире співчуття.

Любомира КУНЦЬО

Український Літературно Мистецький Клюб, Ню Йорк 149-2 ав.

З Літературно - мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 27 вересня, о год. 7:30 відбудеться в ґалерії, себто долішній залі Клюбу, вечір про мистця М. Чулаєвського, що його виставка саме тепер відбувається в тій ґалерії. Почесний голова Об'єднання мистців українців в Америці проф. Михайло Осінчук і мистець Антін Малюца виступлять з своїми завваґами про виставку, ілюструючи їх наявними образами. Про своє життя і творче „вірую" оповість сам мистець Чулаєвський.

„ВОЛОСОЖАР", чч. 6-7

Вийшов друком „Волосожар" чч. 1-7, 1968, з творами Є. Маланюка, Рильського, Паустовського, Гончара, О. Раня, Щербака, І. Манила та ін. Ціна 1 прим. 15 центів, річна передплата 2 дол., на півроку 1 дол. Замовляти:

Wolosozar, P.O. Box 472
Vineland, N.J. 08360. U.S.A.

БАТЬКИ: Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

СТУДЕНТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ В МЕХІКО

Як і в інших країнах світу, відбуваються студентські заворушення також і в Мехіко. На фото: мехіканські вояки окупують приміщення Крайового Університету в Мехіко Сіті, щоб запобігти студентським демонстраціям під час Олімпійських Ігрищ.

ІВАН СИДОР

(Посмертна згадка)

31-го липня 1968 р. у Вашингтоні, у віці 54 літ, помер Іван Сидор.

В останні післявоєнні роки Іван Сидор жив дещо відокремлено, як державний урядовець, мало знаний широкій українсько-американській громаді. Проте, в 1930 рр. він був активним юнацьким лідером різних укр.-амер. організацій та клюбів. Саме у зв'язку з цим ми хотіли б згадати про деякі факти з його раннього життя і таким чином посмертно дати громаді змогу його оцінити так, як він на це заслужив.

Іван Сидор народився в Рочестері, Н. Й., в родині укр. еміґрантів, що повернулись до Західньої України, до Рогатинського повіту (село Серники), майже напередодні вибуху першої світової війни.

Після війни він відвідував утраквістичну гімназію в Бережанах, де брав участь у хорі, яким диригував проф. Роман Шипайло, Евген Сена та інші. Він також належав до тайної укр. пластової організації, самовиховного гуртка і студентського відділу Червоного Хреста, а також виявив себе неабияким спортовцем. Той, що пише ці рядки й трохи старший за Івана, пам'ятає, як Іван брав участь в студентських екскурсіях до Лисоні й Бабиної Гори, а також у повзанні й плавбі в бережанському ставу.

В 1932 р., будучи амер. горожанином, Іван повернувся до Рочестеру в ЗСА. Ще в Галичині Іван пережив зловісну польську пацифікацію й привіз до Америки запал укр. патріотизму-націоналізму. Він поринув в укр. політ. й культурне життя під впливом своїх вражінь від терористичного режиму польського уряду. Він працював по укр.-американських громадах, читаючи лекції про українців у Західній Україні.

Це був час, коли він увійшов до ОДВУ — Організації Державного Відродження України, тоді одинокої укр. націоналістичної організації в ЗСА, став секретарем його 20-го відділу в Рочестері, де він одночасно вчився на університеті.

Протягом Другої світової війни він працював у компанії Істмен-Кодак, а в 1948 р. переїхав до Вашинґтону, де студіював на факультеті дипломат. служби Джорджтавнського університету, який скінчив у 1951 р. Потім він був затруднений в Пентаґоні, як мовний консультант при генерал-адютанті авіяції та шефі Відділу перекладачів. Він був членом 15 Відд. УНС.

Останніх десять років він був дослідником-аналістом Бібліотеки Конґресу, а також працював над докторською дисертацією, в якій мав висвітлити правниче й конституційне положення українців за польського уряду (1920-39). Він плянував закінчення своєї тези восени цього року. Живучи у Вашинґтоні, Іван Сидор був одним з провідних діячів Укр.-амер. об'єднання. На жаль тяжка серцева хвороба не давала йому бути активнішим.

Іван був товариською людиною, з добрим почуттям ґумору, мав поважну скількість приятелів, як в укр. так і амер. колах. Він збирався відвідати свою стареньку маму на Україні зараз по одержанню доктората.

Він залишив Дружину Марію (нар. Кравфорд), яка працювала на різних посадах в Державному Департаменті, а тепер працює в Департаменті внутрішніх справ. Вони одружилися кілька літ тому, провели медовий місяць на Союзівці.

На Україні, крім матері Катерини, залишились його сестра Ганна та брат Ярослав. Він був похований у суботу 3 серпня, з виносом тіла з Укр. Кат. Церкви у Вашинґтоні.

Івана Сидора пам'ятають багато його друзів, які знали його як людину, що вірила в справедливість і рівність українського народу, для осягнення чого він так наполегливо працював, із завзятістю не дивлячись на довготривалу хворобу, що припинила так нагло його плодюче життя.

В. Д.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

ПРОХАЮТЬ ДЕМОНСТРУВАТИ ФІЛЬМИ О. ДОВЖЕНКА

Ранні кінофільми творця української художньої кінематографії, хоча в прокрустовому ложі так зв. УССР, Олександра Довженка, визнаного одним із кращих кінорежисерів світу, — не демонструються на екранах України. Читачі газети „Культура і Життя" в числі з 19 вересня писали: „Хочемо дивитись повторно". „Читачі газет, глядачі і кіноаматори дуже задоволені з того, що в пресі ставиться таке актуальне питання, як розширення показу повторних фільмів, особливо випуску 30-х років. Візьмемо, наприклад, фільми Олексанкра Довженка. Кінотвори Довженка з успіхом обійшли екрани всього світу. І не випадково „Земля" потрапила до числа найкращих фільмів світового кіномистецтва." В заміґці, однак, названо лише „Землю" О. Довженка, з проханням озвучити її різними мовами світу.

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ „СУВЕНІР"...

Чернігів — місто з княжих часів, має необмежену тематику для створення пам'яток - сувенірів. Але з волі окупанта вся багатовікова історія того міста зведена до ... фоторепродукції совєтського танку на поштових конвертах. „Радянська Україна" з 20 вересня писала про той „Ювілейний сувенір", підготований місцевими філателістами на спілку з „Союзпечаттю": „На конвертах є чернігівські види і напис: „25 років з дня визволення Чернігова від фашистських загарбників". Поруч зображено пам'ятник-монумент „Радянський танк. Його недавно встановили на честь воїнів-визволителів поблизу Привокзальної площі."

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 13-го ЖОВТНЯ 1968 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 367 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Амер. Клюбі. Білети на Ювілей і Бенкет, що відбудеться 27 жовтня ц. р. о год. 4-ій по пол. муситься вибрати перед 20-им жовтнем. — П. Дзюба, гол., Т. Песко, касир, В. Попович, секр.

Посмертні згадки

ПАРАЩАК ІВАН, член Б-ва св. Володимира — 179 Відд. УНС в Ст. Люїс, Мо., помер 31 липня 1968 р. Покійний нар. в Зах. Україні, прожив 72 роки. Полишив у смутку дочку, 2 синів та внуків. Покійного похоронено з Укр. Кат. Церкви на цвинтарі Резорекшен при участи родини та членів 179 Відд.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа

ЗАСЛОЦЬКА ЮЛІЯ, членка Б-ва св. Володимира — 179 Відд. УНС в Ст. Луїс, Мо., померла 8-го серпня 1968 р., проживши 80 років. Покійна нар. в Зах. Україні. В смутку залишила сина та дочку і внуків. Покійну похоронено з Укр. Кат. Церкви на цвинтарі св. ап. Петра і Павла.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа

ПАРАСКА БОЙКО, довголітня членка Т-ва Укр. Січ — 59-ий Відд. УНС в Бриджпорт, Конн., померла 2 вересня 1968 р. Покійна нар. в с. Володимирка, пов. Жидачів, Зах. Україна. До УНС вступила 15 грудня 1919 р. Прожила 81 років. Залишила в глибокому смутку 3 синів: Михайла, Василя і Івана, 2 доньки: Анну і Гелену, 3 невістки і зятя, 14 внуків і 5 правнуків, 2 братів: Івана і Йосифа і 2 сестри: Катерину і Розалію — в Україні. Похорон відбувся 5 вересня 1968 р. з похоронного заведення до Укр. Правосл. Церкви Покр. Пресв. Богородиці, а відтак на цвинтар св. І. Хрестителя в Стратфорді, Конн. при участи рідних, приятелів та членів Товариства.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Галькевич, секр.

ТАРЗАН, ч. 6064. Таємничі рисунки!

— Дивіться, Тарзане... Я король Іто з країни Тарзана!

— Коли б я міг відчитати, що оце означає, Іто, то знали б історію цього палацу!

Тарзан старається відчитати старовинні рисунки в рожевій троновій кімнаті. Чи ви зможете?